

УДК 373.2.015.31:688.72/.73

DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2025.17.342520>ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7706-2427>

СУЧАСНІ ІГРАШКИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

Олена Гнізділова,докторка педагогічних наук, професорка,
завідувачка кафедри дошкільної освіти;

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

У статті розкрито значення сучасної іграшки у забезпеченні повноцінної ігрової діяльності дітей раннього віку (1-3 роки). На основі аналізу наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників обґрунтовано багатофункціональність іграшки у психічному, сенсорному, мовленнєвому, емоційному та соціальному розвитку дитини. Визначено основні різновиди іграшок (для розвитку великої моторики, сенсорики та дрібної моторики, будівельно-конструктивні, образні, музичні, творчо-трудова, технічні й інтерактивні) та окреслено їхній розвивальний потенціал. Підкреслено необхідність педагогічного добору іграшок відповідно до вікових особливостей дітей та їхніх пізнавальних інтересів, дотримання гігієнічних і безпекових вимог. Наголошено на важливості поєднання традиційних та інтерактивних іграшок, організації розвивального ігрового середовища й педагогічного супроводу, що забезпечує максимальне розкриття можливостей дитини та сприяє її комплексному розвитку. Іграшку визначено дієвим засобом, що забезпечує організацію ігрової діяльності дітей раннього віку та сприяє комплексному розвитку дитини. Сучасна іграшка, за умови правильного відбору та педагогічного супроводу, стає потужним інструментом розвитку дітей 1-3 років. Вона виконує багатофункціональну роль – стимулює сенсорний, моторний, мовленнєвий розвиток, задовольняє потребу в пізнанні, рухах та спілкуванні, формує соціальні навички та пізнавальний інтерес.

Завдання педагога й батьків – створити умови для змістовної, різноманітної ігрової діяльності, у якій іграшка допоможе дитині пізнати світ, розвивати мислення і уяву та готуватися до наступних етапів розвитку. Зважаючи на вибір дитини, дорослі можуть добирати іграшки, які не лише приносять радість, а й підтримують природний розвиток. Визнання дитячих уподобань під час вибору іграшок допомагає педагогам формувати розвивальне середовище, у якому діти отримують можливість активно реалізовувати свої здібності та розвивати самостійність. Ефективність використання іграшок залежить від їх відповідності педагогічним і гігієнічним вимогам: безпечності, вікової адекватності, ергономічності, естетичності та функціональності. Педагогічний супровід, організація ігрового середовища та поєднання традиційних і інтерактивних іграшок створюють умови для збагачення ігрової діяльності та максимального розкриття потенціалу дитини. Практичне впровадження результатів дослідження сприятиме підвищенню якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та допоможе батькам усвідомлено обирати іграшки для дітей 1-3 років.

Ключові слова: іграшка, ігрова діяльність, діти, ранній вік, сенсорний розвиток, фізичний розвиток, мовленнєвий розвиток, почуття ритму.

Постановка проблеми. Період раннього дитинства (від народження до трьох років) є фундаментальним етапом у становленні особистості. У цей час формуються перші соціальні зв'язки, закладається сенсорно-пізнавальний досвід, формуються елементарні форми мислення та мовлення у дітей цього віку. Провідною формою активності дитини раннього

віку виступає гра, яка не лише забезпечує задоволення потреб у спілкуванні й русі, але й виконує важливу роль у психічному, емоційному та соціальному розвитку. У віці 1-3 років дитина активно досліджує навколишній світ, вчиться взаємодіяти з дорослими та однолітками. У цьому процесі іграшка стає важливим засобом організації та стимулювання гри. Сучасні іграшки, з огляду на різноманіття матеріалів, форм і функцій, відкривають нові можливості для розвитку дітей раннього віку, однак потребують усвідомленого педагогічного відбору та використання. Сучасна іграшка, будучи посередником між дитиною та навколишнім світом, набуває особливого значення у процесі становлення особистості.

Аналіз джерел і публікацій. Проблему ролі гри та іграшки у розвитку дітей дошкільного віку в умовах сьогодення висвітлено у сучасних вітчизняних (Л. Артемова (Артемова, Борова, Тітаренко, 2024), Г. Беленька (Беленька, 2019), О. Гнізділова (Гнізділова, 2025), В. Горленко (Горленко, 2015), І. Загарницька (Загарницька, 2011), Л. Козак (Козак, 2019), О. Лисенко, Н. Лисенко (Лисенко О., Лисенко Н., 2025), Т. Піроженко (Піроженко, 2016), К. Поліщук (Поліщук, 2019) тощо) та зарубіжних дослідженнях (Yijun Fanta, Daphne Khee, Chong Yuanzhe Li, Vassilis Komis, Melissa Willets, Christofors Karachristos, Despina Mourta, Konstantina Sgoura, Anastasia Misirli). Зокрема, Л. Артемова, В. Борова, С. Тітаренко досліджують доцільність використання інтерактивних іграшок дітьми раннього віку, В. Горленко аналізує теоретичні та експериментальні дослідження зарубіжних науковців із питань застосування електронних іграшок у дошкільній освіті, Г. Беленька розглядає можливості та особливості використання образної іграшки як засобу формування життєвих цінностей сучасної дитини; Л. Козак досліджує вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини; К. Поліщук аналізує асортимент ігрової індустрії та розробляє пропозиції для ефективного відбору іграшок для дітей старшого дошкільного віку (Поліщук, 2019); Н. Лисенко висвітлює багатогранний вплив дитячих іграшок на когнітивний, соціальний та емоційний розвиток дітей дошкільного віку. Сучасні науковці частіше приділяють увагу вивченню української народної іграшки. Дослідження особливостей застосування народної іграшки, як невід'ємного атрибуту дитинства, присвячені праці Н. Дем'яненко, О. Паламарчук, С. Поворознюк, Є. Сявакко, М. Стельмахович, С. Фурманюк тощо. Однак, залишаються мало вивченими аспекти, заявлені у меті цієї статті стосовно дітей раннього віку.

Метою статті обрано наукове обґрунтування значення сучасної іграшки як ефективного інструмента розвитку дітей 1-3 років та розкриття потенціалу основних різновидів іграшок у забезпеченні ігрової діяльності цього вікового періоду.

Виклад основного матеріалу. У працях Л. Виготського (Виготський, 2005), гра розглядається як провідна діяльність у дитинстві, що формує передумови навчання та праці. Дитина в грі відтворює реальні життєві ситуації, взаємодіє з предметами, наслідує дії дорослих, навчається керувати своїми емоціями. Гра дітей раннього віку має предметно-маніпулятивний характер. У віці від 1 до 3 років діти досліджують властивості об'єктів, опановують прості базові дії з предметами. Малюки перекладають дрібні предмети в різні форми, нанизують кільця на пірамідку, будують вежі з кубиків, обожнюють стукати і видобувати звуки з різних предметів. У маніпулятивній грі дитина пізнає колір, розмір і форму, може співвідносити вагу, порівнювати відчуття від дотику до поверхні предметів.

Тому у цьому віці потрібні дітям предмети домашнього вжитку й іграшки.

Психологи та педагоги (Л. Виготський, М. Монтессорі, О. Запорожець) наголошували, що іграшка виконує функцію «посередника» між дитиною та реальністю. Для дітей 1-3 років іграшка:

- стимулює сенсорний розвиток (розпізнавання кольору, форми, розміру, текстури, ваги);
- розвиває дрібну і загальну моторику (маніпуляції з деталями, складання, перекочування);
- збагачує мовлення (називання предметів, сюжетна комунікація);
- формує соціальні навички (наслідування дій дорослих);

– розширює пізнавальний досвід (причинно-наслідкові зв'язки, наочно-дійове мислення).

Сучасний ринок пропонує великий асортимент іграшок, що поєднують традиційні та інноваційні елементи. До найбільш ефективних для цього віку належать:

– іграшки для розвитку великої моторики (моторно-спортивні і тренувальні – м'ячі з різними текстурами, біговел, самокат, каталки, ходунки тощо) – стимулюють і активізують рухову діяльність;

– іграшки для розвитку сенсорики і дрібної моторики (шнурівки, мотрійки, пірамідка, бізікуб, бізіборд, бізібух, тактильні дошки, рамки-вкладинки, сортери, пазли з 2-4 елементів, таці з кінетичним піском тощо);

– будівельно-конструктивні іграшки (конструктори з великими деталями, кубики, пазли);

– образні іграшки – ляльки, тварини, машинки з фігурками, іграшки-імітації предметів побуту (набори посуду, інструментів, меблів, продуктів, набори лікаря тощо);

– музичні іграшки (бубон, брязкальця, дзвіночки, музичні молоточки, маракаси, ксилофон, дитячий барабан, піаніно, сопілочка тощо);

– творчо-трудова (набори для ігор з водою і піском – пасочки, відеречко, лопатка, грабельки тощо);

– технічні та інтерактивні іграшки (дитячі мобільні телефони, планшети, фотоапарати, іграшки зі звуковими і комунікативними функціями, рухливі образні іграшки, іграшки як з електронним управлінням, так і з механічним та із електричним зарядним налаштуванням).

В узагальненому вигляді розкриємо значення іграшки у розвитку дітей раннього віку.

Іграшки для розвитку великої моторики сприяють координації рухів, рівновазі, розвитку м'язового тону; формують просторове орієнтування та впевненість у рухах.

Іграшки для розвитку сенсорики та дрібної моторики удосконалюють зорово-моторну координацію; стимулюють тактильні відчуття, розпізнавання кольору, форми та розміру; формують передумови письма та мовленнєвого розвитку.

Будівельно-конструктивні іграшки розвивають мислення, уяву дітей, вчать аналізувати конструкції та створювати власні.

Образні іграшки допомагають формувати соціальні навички, рольову поведінку та емоційну виразність.

Музичні іграшки займають особливе місце в житті дитини 1-3 років. Вони сприяють розвитку слухового сприйняття (вміння розрізняти висоту, тембр і тривалість звуків), музичного слуху, музичної пам'яті, відчуття ритму. Гра на дитячих музичних інструментах забезпечує дітям позитивний емоційний досвід, сприяє формуванню відчуття радості, створенню піднесеного настрою та емоційного комфорту, а також викликає задоволення від взаємодії з музикою.

Творчо-трудова іграшки розвивають сенсорні відчуття, дрібну моторику; формують елементи трудової діяльності та креативність.

Технічні та інтерактивні іграшки є важливим засобом стимуляції пізнавальної та ігрової діяльності дітей раннього віку, сприяють їхньому інтелектуальному, емоційному та моторному розвитку, створюють умови для формування перших проявів самостійності та ініціативності у грі.

У віці від одного до трьох років діти активно опановують предметно-практичну діяльність, удосконалюють сенсорні, моторні та мовленнєві навички. У цьому процесі важливе місце нині посідають інтерактивні іграшки, які створюють умови для поєднання пізнавальної активності з ігровою взаємодією. Вони стимулюють допитливість і забезпечують перші спроби дитини зрозуміти принципи дії простих механізмів. Інтерактивні іграшки (іграшки зі світловими, звуковими та руховими ефектами, сенсорні панелі, роботизовані моделі тощо) розширюють можливості сенсорного досвіду дітей, формують навички сприймання і диференціації звукових та зорових сигналів, заохочують до мовленнєвої активності та соціальної взаємодії. Вони також підтримують розвиток емоційної

сфери, оскільки взаємодія з такими іграшками викликає радість, зацікавленість і відчуття успіху.

Суголосно з висновками дослідників (Л. Артемова, В. Борова, С. Тітаренко), які вивчали особливості вибору інтерактивних іграшок дітьми третього року життя, простежується певна закономірність у їхніх уподобаннях. Найчастіше діти віддавали перевагу іграшкам із наявністю звукових ефектів. На другому місці за популярністю виявилися іграшки з руховими функціями. Третю позицію посіли предмети, що поєднували можливість руху з ефектом миготіння світла. Четвертим критерієм вибору для дітей стала форма іграшки, а п'ятим – її кольорове вирішення. Отримані дані переконливо свідчать, що сучасні діти раннього віку переважно орієнтуються на інтерактивні характеристики іграшок, які відповідають їхнім психофізіологічним можливостям та забезпечують активне сприймання звуків, рухову активність і елементи спілкування. Відтак, подібні іграшки сприяють розвитку мовленнєвих та рухових умінь, що є актуальними для дітей третього року життя, у природний, цікавий і ненав'язливий спосіб, без додаткових зусиль з боку дитини чи дорослого (Васильєва, Гавриш, Рагозіна, 2021).

Слід підкреслити, що вибір дітей суттєво коригує дорослий підхід до добору іграшок. Уміння батьків уважно ставитися до дитячих переваг, розпізнавати та враховувати їх, забезпечує узгодженість вибору з пізнавальними інтересами та індивідуальними можливостями малюків. Такий підхід сприяє своєчасному та поступальному розвитку дітей на кожному етапі раннього дитинства. Розглянуті вище приклади уподобань переконливо доводять необхідність врахування цих чинників у практиці батьківського виховання. Відповідний добір іграшок дозволяє дитині максимально реалізувати власні, ще недосконалі можливості в ігровій діяльності, водночас отримуючи позитивні емоції та розвиваючи зростаючу самостійність.

Наголосимо також на необхідності педагогічного добору іграшок для дітей віком 1-3 років. Вихователі і батьки мають бути обізнані з педагогічними та гігієнічними вимогами до іграшок: безпечність (виготовлена з нетоксичних, гіпоалергенних матеріалів, відсутність гострих кутів, дрібних деталей, що можуть потрапити в дихальні шляхи; міцна конструкція, стійка до поломок); вікова відповідність (враховує анатомо-фізіологічні та психічні особливості дітей раннього віку; має розмір і вагу, зручні для маленьких рук); розвивальний потенціал (сприяє розвитку сенсорики (зір, слух, дотик), дрібної та великої моторики; формує елементарні пізнавальні навички (колір, форма, розмір, причинно-наслідкові зв'язки); стимулює самостійну гру); ергономічність та естетичність (приємна на дотик, без неприємного запаху; має яскраве, але не надто агресивне забарвлення, стійке до вицвітання; іграшки притаманні реалістичні колір і форма; привабливий дизайн, що викликає інтерес; матеріали легко миються або дезінфікуються); функціональність (дозволяє різні варіанти використання у грі; заохочує активну дію дитини, а не лише пасивне споглядання).

Щоб іграшка стала засобом розвитку, а не лише розвагою, важливі такі умови:

– педагогічний супровід – дорослий планує ігрову діяльність відповідно до вікових і індивідуальних можливостей дітей, демонструє нові способи гри, організовує спільні дії з дитиною;

– поступове ускладнення завдань – від простих маніпуляцій до багатокрокових дій;

– довірливі відносини з педагогом/батьками, позитивне підкріплення ініціативи;

– поєднання індивідуальної та групової гри – надавати перевагу грі, де дитина проявляє ініціативу, а дорослий підтримує, а не контролює процес; формувати комунікативні навички;

– організація ігрового середовища – створювати ігрові зони з динамічним наповненням, яке відповідає розвитку інтересів дітей, забезпечувати зручне розташування іграшок, що стимулює вибір і ініціативу;

– поєднання традиційних і інтерактивних іграшок – для збереження культурної спадщини та стимулювання пізнавального інтересу.

Висновки. Іграшка є дієвим засобом, що забезпечує організацію ігрової діяльності дітей раннього віку та сприяє комплексному розвитку дитини. Сучасна іграшка, за умови

правильного відбору та педагогічного супроводу, стає потужним інструментом розвитку дітей 1-3 років. Вона виконує багатофункціональну роль – стимулює сенсорний, моторний, мовленнєвий розвиток, задовольняє потребу в пізнанні, рухах та спілкуванні, формує соціальні навички та пізнавальний інтерес.

Завдання педагога й батьків – створити умови для змістовної, різноманітної ігрової діяльності, у якій іграшка допоможе дитині пізнати світ, розвивати мислення і уяву та готуватися до наступних етапів розвитку. Зважаючи на вибір дитини, дорослі можуть добирати іграшки, які не лише приносять радість, а й підтримують природний розвиток. Визнання дитячих уподобань під час вибору іграшок допомагає педагогам формувати розвивальне середовище, у якому діти отримують можливість активно реалізовувати свої здібності та розвивати самостійність.

Ефективність використання іграшок залежить від їх відповідності педагогічним і гігієнічним вимогам: безпечності, вікової адекватності, ергономічності, естетичності та функціональності. Педагогічний супровід, організація ігрового середовища та поєднання традиційних і інтерактивних іграшок створюють умови для збагачення ігрової діяльності та максимального розкриття потенціалу дитини. Практичне впровадження результатів дослідження сприятиме підвищенню якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та допоможе батькам усвідомлено обирати іграшки для дітей 1-3 років.

ЛІТЕРАТУРА

- Артемова, Л. В. (2007). Розвиток теорії і практики дитячої гри. Гра дошкільника: теорія і практика. *Дайджест*, 5, 31-34.
- Артемова, Л., Борова, В., Тітаренко, С. (2024). Інтерактивні іграшки – вибір дітей 3-го року життя і стимул їх розвитку. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 3 (1), 15-25.
- Бабічева, О. С. (2023). *Мені 1 рік*. Харків: Основа.
- Беленька, Г. В. (2019). Образна іграшка як засіб формування життєвих цінностей дитини. *Народна освіта*, 2 (38). Взято з https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5714
- Васильєва, С. А., Гавриш, Н. В., Рагозіна, В. В. (2021). *Виховання дітей раннього віку в закладах дошкільної освіти різних типів*: монографія. Кропивницький: ІМЕКС-ЛТД.
- Виготський, Л. С. (2005). *Психологія розвитку дитини*. Київ: Вища школа.
- Горленко, В. (2015). Зарубіжний досвід використання електронних іграшок у навчанні й вихованні дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (52). Взято з https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/704882/1/Horlenko_pednauk_2015_8_24.pdf
- Загарницька, І. І. (2011). Роль сучасних іграшок в житті дитини. *Нова парадигма. Філософія. Політологія. Соціологія*, 103, 11-17. Взято з <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9308/Zaharny?sequence=1>
- Козак, Л. (2019). Вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини. *Гуманізація навчально-виховного процесу*, 2 (94), 25-42. Взято з <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/28805>
- Лисенко, О., Лисенко, Н. (2025). Освітні функції дитячих іграшок у навчальному процесі сучасних дошкільних закладів. *Acta Paedagogica Volyniensis*. Взято з https://www.researchgate.net/publication/391541505_OSVITNI_FUNKCII_DITACOI_IGRASKI_V_NAVCALNO-VIHOVNOMU_PROCESI_SUCASNIH_ZDO
- Назаренко, Б. В., Гнізділова, О. А. (2025). Сучасні дитячі іграшки. В кн. О. А. Гнізділова (Ред.), *Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі*: збірник наук. праць (Вип. 8, с. 112-117). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка.
- Піроженко, Т. О., Завязун, Т. В., Карабаєва, І. І., Соловійова, Л. І., Сахно, О. О. (2016). *Ігрова діяльність дошкільника: молодший дошкільний вік*. Київ: Генеза.
- Поліщук, К. М. (2019). Сучасна іграшка: актуальність, тенденції, перспективи впливу на дитину. *Освітній дискурс. Гуманітарні науки*, 13, 79-88. Взято з

REFERENCES

- Artemova, L. V. (2007). Rozvytok teorii i praktyky dytiachoi hry. Hra doshkilnyka: teoriia i praktyka [Development of the theory and practice of children's play. Preschooler education: theory and practice]. *Daidzhest [Digest]*, 5, 31-34 [in Ukrainian].
- Artemova, L., Borova, V., & Titarenko, S. (2024). Interaktyvni ihrashky – vybir ditei 3-ho roku zhyttia i stymul yikh rozvytku [Interactive toys – the choice of children of the 3rd year of life and a stimulus for their development]. *International Science Journal of Education & Linguistics*, 3 (1), 15-25 [in Ukrainian].
- Babicheva, O. S. (2023). *Meni 1 rik [I am 1 year old.]*. Kharkiv: Osnova [in Ukrainian].
- Bielienka, H. V. (2019). Obrazna ihrashka yak zasib formuvannia zhyttievych tsinnosti dytyny [Imaginative toy as a means of forming a child's life values]. *Narodna osvita [Public education]*, 2 (38). Retrieved from https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5714 [in Ukrainian].
- Horlenko, V. (2015). Zarubizhnyi dosvid vykorystannia elektronnykh ihrashok u navchanni y vykhovanni ditei doshkilnoho viku [Foreign experience in using electronic toys in teaching and educating preschool children]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii [Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies]*, 8 (52). Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/704882/1/Horlenko_pednauk_2015_8_24.pdf [in Ukrainian].
- Kozak, L. (2019). Vplyv suchasnoi ihrashky na psykhichnyi rozvytok dytyny [The infusion of daily play into the mental development of a child]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu [Humanization of the initial-evolutionary process]*, 2 (94), 25-42. Retrieved from <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/28805> [in Ukrainian].
- Lysenko, O., & Lysenko, N. (2025). Osvitni funktsii dytiachykh ihrashok u navchalnomu protsesi suchasnykh doshkilnykh zakladiv [Essential functions of children's toys in the initial process of preschool development]. *Acta Paedagogica Volyniensis*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/391541505_OSVITNI_FUNKCII_DITACOI_IGRASKI_V_NAVCALNO-VIHOVNOMU_PROCESI_SUCASNIH_ZDO [in Ukrainian].
- Nazarenko, B. V., & Hnizdilova, O. A. (2025). Suchasni dytiachi ihrashky [Today's children's toys]. In O. A. Hnizdilova (Ed.), *Doshkilna osvita u suchasnomu sotsiokulturnomu prostori [Preschool education in the current sociocultural space]*: zbirnyk nauk. prats (Is. 8, pp. 112-117). Poltava: PNPU imeni V. H. Korolenka [in Ukrainian].
- Pirozhenko, T. O., Zaviazun, T. V., Karabaieva, I. I., Soloviova, L. I., & Sakhno, O. O. (2016). *Ihrova diialnist doshkilnyka: molodshyi doshkilnyi vik [Play activity of a preschooler: young preschool age]*. Kyiv: Geneza [in Ukrainian].
- Polishchuk, K. M. (2019). Suchasna ihrashka: aktualnist, tendentsii, perspektyvy vplyvu na dytynu [Daily game: relevance, trends, prospects for its infusion into the world]. *Osvitnii dyskurs. Humanitarni nauky [Light discourse. Humanities]*, 13, 79-88. Retrieved from <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/24970/Polishchuk%20K.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].
- Vasyliieva, S. A., Havrysh, N. V., & Rahozina, V. V. (2021). *Vykhovannia ditei rannoho viku v zakladyakh doshkilnoi osvity riznykh typiv [Raising young children in preschool institutions of various types]*: monohrafiia. Kropyvnytskyi: IMEKS-LTD [in Ukrainian].
- Vyhotskyi, L. S. (2005). *Psykhologhiia rozvytku dytyny [Child Development Psychology]*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
- Zaharnytska, I. I. (2011). Rol suchasnykh ihrashok v zhytti dytyny [The role of everyday toys in a child's life]. *Nova paradyhma. Filosofiia. Politolohiia. Sotsiolohiia [New paradigm. Philosophy. Political science. Sociology]*, 103, 11-17. Retrieved from <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9308/Zaharny?sequence=1> [in Ukrainian].

MODERN TOYS AS AN EFFECTIVE TOOL FOR ENSURING PLAY ACTIVITIES FOR YOUNG CHILDREN

Olena Gnizdilova,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Preschool Education;
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

The article reveals the importance of modern toys in ensuring full-fledged play activities for young children (1-3 years old). Based on the analysis of scientific works by domestic and foreign researchers, the multifunctionality of toys in the mental, sensory, speech, emotional, and social development of a child is substantiated. The main types of toys (for the development of gross motor skills, sensory and fine motor skills, constructional, figurative, musical, creative-labor, technical, and interactive) are identified and their developmental potential is outlined. The necessity of pedagogical selection of toys in accordance with the age characteristics of children and their cognitive interests, compliance with hygiene and safety requirements is emphasized. The importance of combining traditional and interactive toys, organizing a developmental play environment and pedagogical support, which ensures the maximum disclosure of the child's potential and contributes to their comprehensive development, is emphasized. Toys are considered an effective means of organizing play activities for young children and promoting their comprehensive development. Modern toys, when chosen correctly and accompanied by pedagogical guidance, become a powerful tool for the development of children aged 1-3 years. They play a multifunctional role – stimulating sensory, motor, and speech development, satisfying the need for knowledge, movement, and communication, and forming social skills and cognitive interest.

The task of educators and parents is to create conditions for meaningful, diverse play activities in which toys help children learn about the world, develop their thinking and imagination, and prepare for the next stages of development. Taking into account the child's preferences, adults can choose toys that not only bring joy but also support natural development. Recognizing children's preferences when choosing toys helps educators create a developmental environment in which children have the opportunity to actively realize their abilities and develop independence. The effectiveness of toys depends on their compliance with pedagogical and hygienic requirements: safety, age appropriateness, ergonomics, aesthetics, and functionality. Pedagogical support, the organization of the play environment, and the combination of traditional and interactive toys create conditions for enriching play activities and maximizing the child's potential. The practical implementation of the research results will contribute to improving the quality of the educational process in preschool institutions and will help parents make informed choices when selecting toys for children aged 1-3 years.

Keywords: toy, play activity, children, early age, sensory development, physical development, speech development, sense of rhythm.

Надійшла до редакції 23.04.2025 р.